

Mandat for modell- og metodeutvalg for kunstnerundersøkelser

Bakgrunn

Kulturdepartementet arbeider med en stortingsmelding om kunstnerpolitikken som skal ferdigstilles ultimo 2019. I denne forbindelse ønsker departementet å få råd om innrettingen av fremtidige undersøkelser av kunstneres arbeids- og levekår.

Det er i løpet av de siste femti årene gjennomført seks slike undersøkelser med ujevne mellomrom. Alle undersøkelser synliggjør utfordringer knyttet til kunstneres lave inntekter, samtidig som det er en økt rekruttering til kunstneryrkene. Skapende kunstnere har lavere inntekter enn utøvende og frilansere har lavere inntekter enn fast ansatte. Det er også store forskjeller innad i gruppene. Stadig dårligere oppslutning om spørreundersøkelsene er blitt et problem. Medlemsregistre i kunstnerorganisasjonene alene gir ikke nødvendigvis et godt nok bilde av kunstneres virke og økonomi. Noen kunstnere velger å være uorganisert (25 pst.), noen er medlem i flere organisasjoner og noen er medlemmer men har ikke-kunstnerisk virke.

Departementet ønsker at slike undersøkelser blir gjennomført mer jevnlig og at undersøkelsene gir sammenlignbare data og et sikrere bilde av utviklingen enn tilfellet har vært ved tidligere undersøkelser. Til arbeidet med kunstmeldingen prioriteres derfor å få utviklet og presentert en egnet modell for undersøkelser som siden kan gjennomføres periodisk.

Det er oppnevnt et rådgivende utvalg som skal vurdere hensiktsmessig innretting av framtidige undersøkelser sett i lys av departementets behov for solide data som grunnlag for politikktutforming.

Som en del av arbeidet må kunstnerbestanden defineres. Medlemskap i kunstnerorganisasjoner har tidligere vært brukt for å sirkle inn kunstnerbestanden, sammen med tildeling av stipend eller andre offentlige midler. Formell utdanning er også en måte å avgrense bestanden på. I andre tilfeller har de som selv definerer seg som kunstnere dannet populasjonen. Den rådgivende gruppen må vurdere hensiktsmessigheten av ulike måter å definere kunstnerbestanden på, og la dette ligge til grunn for sitt forslag til modell for fremtidige undersøkelser.

Departementet ønsker en undersøkelse som fanger opp alle sider av kunstnernes økonomiske forhold knyttet til deres kunstneriske virke. Dette gjelder både inntekt, arbeidstid, forhold rundt sosiale rettigheter og ytelser, o.l. Det gjelder også forholdet mellom utdanning og virke, det vil si om man bruker sin utdanning til å utøve et spesifikt kunstnerisk virke. Undersøkelsen bør fange opp utvikling i kunstnerpopulasjonen med hensyn til bakgrunn, herunder sosial tilhørighet, alder, kjønn, bosted og utdanningshistorikk.

Det er også interessant for departementet at det utvikles data på kunstnernes forretningskompetanse og samarbeid med andre aktører i samfunnet. Dette gjelder entreprenørsiden av kunstnerskapet og hvilke samarbeidsformer og nettverk kunstnere inngår i.

Utvalget må se på hvordan man best kan innrette periodiske undersøkelser for å fange opp så mye som mulig av utviklingen på disse områdene og vurdere hva slags metodikk som vil være best egnet til de ulike problemstillingene.

Det er en utfordring at tidligere undersøkelser har oppnådd svært lav svarprosent og dermed lav populasjon å gjøre analyser på grunnlag av. Fremtidige undersøkelser må oppnå bedre representativitet i sitt datagrunnlag. Utvalget må derfor vurdere ulike måter å sikre dette på, slik at datagrunnlaget blir anvendelig som grunnlag for politikkkutforming.

Utvalgets medlemmer

Leder professor Sigrid Røyseng, kultursosiologi ved Norges Musikkhøgskole

Forsker Anders Barstad, gruppe for demografi og levekår, Forskningsavdelingen i SSB

Professor Trine Bille, kulturøkonomi ved Copenhagen Business School

Førsteamanuensis Irina Eidsvold-Tøien, rettsvitenskap og kulturell og kreativ næring

Handelshøyskolen BI

Fil.dr. Erik Peurell, verksamhetssamordnare ved Myndigheten för kulturanalys, Stockholm

Seniorforsker Mari Torvik Heian, kultupolitikk og kultursosiologi, Telemarksforskning

Utvalget skal levere skriftlig forslag til og vurderinger av:

- hva som er hensiktsmessig definisjon av kunstnerpopulasjon
- hva som er hensiktsmessig tidsintervall for gjentakelse av undersøkelsen
- rimelig detaljeringsgrad for en undersøkelsen som skal få valid tallgrunnlag. Og hva som er relevante tema å kunne dekke innen en slik undersøkelse
- hvordan man sikrer solid representativitet i datagrunnlaget
- utforming av modell for framtidig periodisk undersøkelse av kunstneres arbeids- og levekår

Prosess

- Utvalget starter arbeidet primo 2019 og leverer skriftlig fremstilling mai/juni 2019.
- Det antas et behov for tre til fire møter.
- Underveis vil departementet ha møte med utvalget for å se arbeidet i sammenheng med innspill og rapporter som kommer til departementet i forbindelse med kunstnermeldingen.
- Utvalget skal kunne teste undersøkelsens design på et testpanel av kunstnere.
- Departementet stiller med sekretær for gruppen.
- Arbeidet honoreres i henhold til statens satser for utvalgsarbeid. Reisekostnader dekkes i henhold til statens satser for reise.